

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

acceptis, omnia sive quæ in cœlis, sive quæ in terra, sive quæ in inferno existunt, perfectissimè subiecta sunt.

§. II.

Corollaria notata digna.

11. Ex dictis inferes primò, Christum per scientiam beatam videre in verbo infinita accidentia, non tamen infinitas substantias.

Prima pars patet ex dictis, si enim intellectus Christi cognoscat in verbo per scientiam beatam omnia, quæ quocumq; modo sunt, fuerunt, & erunt, cum infinita accidentia successivè futura sint per totam æternitatem, nempe infinitæ cogitationes & affectiones Angelorum & hominum, sequitur necessariò Christum ut hominem videre in verbo infinita accidentia successivè futura. Ex quo probata manet secunda pars, cum enim substantia non sint entia successivè, sed permanentia, non datur, etiam in mensura æternitatis, numerus substantiarum actu infinitus.

14. Inferes secundo, Christum non successivè, sed simul, & à principio beatitudinis, omnia præsentia, præterita, & futura cognoscere: Tum quia illa cognoscit per scientiam beatam, seu visionem beatificam, quæ cum æternitate mensuretur, nullam successiōnem, seu mutationem patitur. Unde Augustinus 5. de Trinit. cap. 16. de homine in statu beatitudinis loquens ait: *Non erunt volubiles nostræ cogitationes, sed omnem scientiam nostram uno simul conspectu videbimus*. Tum etiam, quia intellectum nostrum plura simul non cognoscere, provenit ex eo, quòd illa per plures species cognoscat, unde omnia, quæ per unam speciem repræsentantur, potest simul intelligere: Sed quæ à Christo & alijs Beatis cognoscuntur in verbo, unà specie repræsentantur, scilicet divinà essentia: Ergo simul omnia cognoscuntur. Sic discurret D. Thomas 1. p. quæst. 12. art. 10.

16. Inferes tertio, Beatitudinem animæ Christi esse maiorem beatitudine cujusvis creaturæ possibilis de lege ordinaria, non autem de potentia absoluta.

Prima pars probatur: Major vel minor perfectio visionis beatificæ provenit ex majori, vel minori lumine gloriæ, ut in Tractatu de visione beata ostensum est: Sed lumen gloriæ concessum animæ Christi est perfectius & intensius lumine cujusvis creaturæ de lege Dei ordinaria possibilis: Ergo & ejus scientia, seu visio beatifica. Minor probatur: Perfectio luminis gloriæ cōmensuratur perfectioni gratiæ habitualis, ad quam ut proprietas consequitur: Sed gratia habitualis Christi est major gratiâ omnium creaturarum, ut supra ostensum est: Ergo lumen gloriæ animæ Christi intensius est lumine cujusvis creaturæ de lege Dei ordinaria possibilis.

Eadem ratione suadet secunda pars: Sicut enim gratia Christi de potentia absoluta potuit esse intensior, ita & ejus beatitudo: Sed potuit in hac majori intensiōne cujusvis alteri creaturæ communicari: Ergo potuit beatitudo puræ creaturæ esse major intensivè beatitudine animæ Christi de potentia absoluta.

§. III.

Solvuntur objectiones.

16. Obijcies primò contrà præcedentem conclusionem: Si beata Christi scientia ad omnia

præsentia, præterita, & futura se extenderet, per illam cognosceret Christus quicquid Deus cognoscit scientiâ visionis: Consequens non potest admitti: Ergo nec Antecedens. Sequela Majoris est evidens, nihil enim Deus cognoscit per scientiam visionis, præter futura, præterita, & præsentia. Minor verò probatur, Si Christus per scientiam beatam videret quicquid cognoscitur à Deo per scientiam visionis, comprehenderet talem scientiam: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Probatur sequela: Cognitio termini adæquati alicujus potentie aut virtutis, est illius comprehensio, vel saltem infert illius comprehensionem, ut art. præced. dicebamus: Ergo similiter cognitio objecti adæquati scientiæ Dei liberæ, quæ visionis dicitur, est, vel saltem infert comprehensionem illius, subindeque si beata Christi scientia se extenderet ad omnia præsentia, præterita, & futura, quæ sunt objectum adæquatum scientiæ visionis Dei, illam comprehenderet.

Respondeo concessâ Majori, negando Minorem, ut potè expressè contrà S. Thomam hic art. 2. ad 2. ubi ait quòd *anima Christi scit omnia, quæ Deus in seipso cognoscit per scientiam visionis*. Et in resp. ad 3. asserit, quòd *scientia animæ Christi, quam habet in verbo, parificatur scientiæ visionis, quam Deus habet in seipso, quantum ad numerum scibilium*. Undè ad probationem in contrarium, nego sequelam Majoris, & ad illius probationem, concessio Antecedente, nego Consequentiam, & paritatem: nam cognitio omnium, ad quæ se extendit potentia, necessariò illam adæquat in modo cognoscibilitatis, ut constat ex dictis articulo præcedenti, ac proinde est, vel infert comprehensionem illius: cognitio autem omnium, ad quæ scientia libera terminatur, non adæquare debet necessariò modum intensivum cognoscibilitatis illius, quod necessarium esset ad ejus comprehensionem. Hæc solutio fundamentum habet in D. Thoma hic art. 2. ad 3. ubi docet scientiam animæ Christi, quam habet in verbo, etsi parificetur scientiæ visionis, quam Deus habet in seipso, quantum ad numerum scibilium, infinitè ab illa quoad claritatem excedi. Si verò hujus discriminis rationem requiras, dico eam peti ex eo, quòd cognitio effectuum in causa habetur ex vi penetrationis causæ, & ideo ut ad omnes effectus contentos in causa terminetur, adæquata causæ penetratio requiritur: cognitio verò existentium in scientia Dei libera, vel in decreto, non habetur ex vi penetrationis decreti, sed tantum ex vi revelationis illius; ac proinde ut in decreto vel scientia libera res futura, vel præsentis cognoscantur, illorum penetratio non requiritur, nec consequenter adæquatio cum modo, vel in modo cognoscibilitatis illorum.

Quod ut magis percipiatur, & instantiæ, quæ posset fieri in contrarium, occurratur: Advertendum est, cognitionem existentium, vel futurorum dupliciter considerari posse, scilicet vel prout terminatur ad eorum quidditatem, vel prout illarum tantum existentiam aut futuritionem attingit. Sumpta primò modò, plurimum cognitio perfectiorem Dei cognitionem, & illius ut causæ penetrationem supponit; sumpta verò secundò modò, maiorem penetrationem divinæ essentiae non petit, sed tantum decreti liberi revelationem; unde aliquando minis beatus plura de existentibus aut futuris cognoscit, quam

quanti videat magis beatus (quia numerum plura ad illius, quam ad istius statum pertinent) & tamen minus beatus Deum minus perfecte videt, & essentiam divinam minus penetrat, quam magis beatus. Et in hoc sensu intelligendus est D. Thomas, dum ait 1. p. qu. 12. art. 8. *Eorum quae Deus facit, vel facere potest, ratio aliquis intellectus plura cognoscit, quando perfectius Deum videt.* Ibi enim loquitur de cognitione existentium quantum ad eorum quidditatem, non vero de cognitione ipsorum quoad an est, quae sub hac ratione, non ex vi penetrationis divinae essentiae, sed ex vi penetrationis, seu revelationis divini decreti habetur à Beatis.

59. Obijciens secundò: Si scientia Christi beata ad omnia praesentia, praeterita & futura se extendere, attingeret multitudinem actu infinitam. Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela Majoris patet ex dictis §. precedenti, corollarium 1. Minor autem probatur primò ex D. Thoma hic art. 3. in corp. ubi sic ait: *Quantum igitur ad primum modum scientiae* (scilicet scientiae visionis) *anima Christi non fuit infinita.* Ergo juxta D. Thomam anima Christi per scientiam, seu visionem beatam, ut visio est, non cognoscit multitudinem actu infinitam.

Secundò, Quae repugnat esse, repugnat etiam per veram cognitionem cognosci: Sed repugnat dari multitudinem actu infinitam: Ergo & illam à Christo per scientiam beatam cognosci.

Tertiò, Cognitionis, qua simul cognoscuntur infinita objecta, debet esse similiter infinita; Tum quia aequivalere debet infinitis cognitionibus divisivè ad singula illa objecta terminabilibus; Tum etiam quia si cognitio attingens in verbo duo objecta, est perfectior illà, quae solum attingit unum objectum, & cognitio attingens tria objecta excedit in perfectione eam, quae duo solum attingit. & sic deinceps, illa quae infinita objecta attingit in verbo, erit actu perfectioris infinita; quod tamen de scientia beata Christi dici non potest, quandoquidem cognitio animae Christi, eo ipso quod creata est, debet esse finita.

60. Confirmatur: Cùm dicitur animam Christi simul cognoscere in verbo infinita accidentia futura successivè, vel hoc intelligitur de cognitione confusa, qua cognoscuntur res in communi, vel de cognitione determinata, quae in particulari cognoscuntur. Non primum, tum quia cognitio confusa est valde imperfecta, atque adeò non decet animam Christi. Tum etiam quia cognitio accidentium successivè futurorum convenit Christo in quantum est, ut diximus, omnium iudex: cognitio autem iudicis debet esse singulorum in particulari & distincta. Non etiam secundum, quia ad cognoscendum distinctè & in particulari infinita, opus est lumine & virtute cognoscitivà infinite intensà: si enim ad cognoscendum unum objectum requiratur virtus & lumen ut unum ad cognoscendum duo objecta, lumen intensum ut duo, & ita deinceps, manifestum relinquitur, ad simul cognoscenda infinita objecta, requiri lumen infinite intensum.

61. Respondeo concessa sequela Majoris, negando Minorem. Ad primam probationem respondeo ex Cajetano hic art. 3. D. Thomam loqui de simpliciter entibus in actu, nempe de substantijs, non autem de secundum quid entibus in actu, scilicet de accidentibus: videntur enim ab anima Christi Domini cogitationes om-

nes Beatorum & damnatorum, quae omnia per tam aeternitatem à parte post sunt. Ibi magis successura, necessario sunt infinite successura proprijs durationibus, actu vero in aeternitate, quae cum sit mensura infinita simul & indivisibilis, ambit & continet quae in proprijs mensuris & durationibus sibi invicem succedere debent ut in Tractatu de scientia Dei fuit expostum. Quod autem haec sit mens. 8. Doctoris, concedo primò, quia ejus ratio sumpta ex eo, quod generationes cessabunt motu coeli cessante, non probat de substantijs, quae sunt per generationem, non vero de accidentibus his, quae à mundo non dependent. Secundò quia art. 2. dicit animam Christi videre in divina essentia omnia, quae Deus videt per scientiam visionis. Sed & qu. 14. art. 12. asserit Deum per scientiam visionis infinita cognoscere: Ergo juxta ipsum animam Christi in verbo actu infinita cognoscit, ut pròinde cùm hic negat cognoscere infinita, loquitur de infinitis substantijs, non vero de accidentibus.

Ad secundam Minoris probationem, concessa Majori, distinguo Minorem: Repugnat multitudinem actu infinita, in propria duratione, concedo Minorem: actu in hunc aeternitatem, cum succellone in proprijs durationibus, nego Minorem & Consequentiam.

- C Ad tertiam distinguo Minorem: Cognitionis qua simul cognoscuntur infinita numero entia, debet esse infinita, extensivè, five materialiter, concedo. Intensivè, five formaliter, subdistinguo: Si sint omnia specie diversa, concedo: si solo numero differant (qualiter differant inter se infinita cogitationes hominum futurae per totam aeternitatem) nego. Ratio disparitatis est, quia in infinita multitudine eorum, quae specie conveniunt, & solo numero differunt inter se, unum non addit supra aliud perfectionem formalem, sicut in multitudine specie distinctarum: unde quando dicitur in objectione, cognitio qua Christus simul videt in verbo infinita, aequivalere debet infinitis cognitionibus: solo numero differentibus, concedo: specie diversa, nego. Similiter cùm urgetur: cognitio attingens in verbo duo objecta, debet esse perfectior ea, quae unum ex illis objectis duntaxat attingit, extensivè, five materialiter, concedo. Intensivè, five formaliter, subdistinguo: Si diversa objecta differant specie, concedo. Si solo numero, nego. Et per hoc patet ad confirmationem: quamvis enim ad cognoscendum distinctè duo objecta specie diversa requiratur lumen intensum ut duo; ad videndum tamen duomericè tantum distincta sufficit lumen ut unum ad ea extensum.

Potest etiam dici quòd quando plura cognoscuntur in seipsis immediatè, & per speciem propriam & adequatam, ad cognoscenda infinita objecta requiratur virtus & lumen infinitum: non autem quando illa plura cognoscuntur in alio prius cognito, & per unam & eandem speciem, ut contingit in scientia beata Christi, quae infinitas cogitationes hominum & Angelorum cognoscit in verbo per unicam speciem, scilicet per essentiam divinam, quae est omnium multitudo perfecta. Solutio est D. Thomae quae ostendit veritatem art. 4. ad 10. ubi sic ait: *Scientia quantum, quae attenditur secundum numerum sortium, est quasi per accidentia & materialia, & praecipue quando in multis scitis est una ratio sciendi, scilicet enim*

si diversis rationibus cognoscuntur. Sed illa quanti-
tas quæ est scientia cognitionis, scientia per se compe-
ritur, quia quantitas talis attenditur secundum extrinsecum
operativum intellectus ab intellectu virtute.

Obijciens tertio: Si scientia beata Christi Do-
mini omnia præsentia, futura, & præterita co-
gnosceret, æquæ se extenderet ac scientia visio-
nis Dei. Sed hoc non videtur manifestum, scientia
enim visionis in Deo non se extendit ad merè
possibilia, sed duntaxat ad præsentia, præterita,
& futura. Minor verò probatur: Cum perfectio
scientiæ ex numero objectorum ad quæ se ex-
tendit attendatur, si scientia Christi beata, co-
gnoscat omnia quæ Deus scit scientia visionis, æ-
quæ perfectæ ac scientia visionis quæ est in
Deo, sed hoc videtur absurdum. Ergo & illud.

Respondeo primo, negando sequelam Majō-
ris, ad cuius probationem dici potest, quod obje-
ctum ad æquationem scientiæ visionis Dei, non so-
lum est entia positiva, existentia, vel futura, sed
etiam negationes rerum quas Deus decrevit non
producere, unde ex eo quod omnia entia positi-
va, existentia, vel futura, à scientia Christi beata
cognoscantur, non sequitur quod attingat obje-
ctum ad æquationem scientiæ liberæ seu visionis
quæ est in Deo.

Respondeo secundo, datâ Majōri, negando
Minorem, ad cuius probationem, distinguo Majō-
rem. Si scientia Christi beata cognoscat omnia
quæ Deus scit scientia visionis, erit æquæ perfec-
ta, materialiter & extensivè, ac scientia visionis
Dei, concedo. Formaliter & intensivè, nego.
Solutio est D. Thomæ hic art. 2. ad 3. ubi sic di-
citur: *Quantitas scientiæ non solum attenditur secun-
dum numerum scibilium, sed etiam secundum claritatem
cognitionis. Quamvis igitur scientia animæ Christi
quam habet in verbo, parificetur scientiæ visionis quam
Deus habet in seipso, quantum ad numerum scibilium,
scientia tamen dei excedit in infinitum, quantum ad
claritatem cognitionis, scientiam animæ Christi, quia
tamen increatum divini intellectus, in infinitum ex-
cedit lumen creatum quodcumque receptum in anima
Christi. Licet absolute loquendo scientia divina ex-
cedat scientiam animæ Christi, non solum quantum ad
modum cognoscendi, sed etiam quantum ad numerum
scibilium. Quia nimirum scientia Dei, prout est
simplicis intelligentiæ (sub qua ratione non di-
stinguitur virtualiter, sed solâ consideratione di-
versæ objecti materialis, à scientia visionis) ad
omnia possibilia se extendit, non verò scientia
Christi beata, ut docet idem S. Doctor in corpore
eiusdem articuli, & nos articulo præcedenti
fuisse ostendimus.*

DISPUTATIO XVII.

De scientia infusa animæ Christi.

Ad questionem 11. D. Thomæ.

Consideratâ scientiâ Christi beatâ, progre-
dimur ad aliam speciem scientiæ Christi,
quæ à Theologis indita seu infusa appella-
tur: circa quam plures & graves occurrunt dif-
ficultates, articulis sequentibus resolvendæ.

Tom. IV.

ARTICULUS PRIMUS.

An & quotuplex scientia per se fusa in
Christo admittenda sit?

PRO intelligentia tituli, & huius diffi-
cultatis resolutione, advertendum est quod scientia
potest dici dupliciter infusa, per se scilicet & per
accidens. Illa dicitur infusa per accidens, quæ
quantum est ex se acquiri potest per proprios
actus ipsius intellectus, de facto tamen non sic
acquiritur; quia Deus vult se solo illam produ-
cere, sicut fuit scientia Adæ, quæ ejusdem erat
rationis cum illâ quam communiter homines
proprio sibi compant labore, sed tamen per
accidens fuit ei a Deo indita. Scientia verò infusa
per se, est illa quæ non nisi a Deo causari potest.
Quando ergo quærimus in præsentia, utrum in
Christo sit scientia infusa, non loquimur de sci-
entia infusa per accidens, seu per se acquisita, sed
de ea quæ est infusa per se: de quâ etiam inquiri-
mus, quotuplex illa fuerit in Christo, & an in il-
lo solum fuerit scientia infusa supernaturalis, vel
utrum præter naturalem, & ad objecta su-
pernaturalia terminatam, alia naturalis, quæ res
ordinis naturalis per species infusas modo an-
gelico cognosceret, in eo constituenda sit?

§. I.

Veraque difficultas duplici conclusione resolvitur.

Dico primo: Præter scientiam beatam fuit in
anima Christi Domini scientia per se infusa,
ita D. Thomæ hic art. 1. & communiter Theo-
logi, exceptis Nominalibus, Alenſi, D. Bona-
ventura, & Durando, qui scientiam tantum be-
atam, & per se acquisitam tribuunt Christo.

Probatur primo conclusio ex Scripturâ, asse-
rit enim Apostolus, omnes thesaurus sapientiæ
& scientiæ Dei fuisse in Christo reconditos: Er-
go necesse est ipsum habuisse scientiam per se
infusam, quæ est nobilissima portio scientiæ su-
pernaturalis, quæ ab Apostolo nominatur sci-
entia Dei. Unde Joân. 7. mirantibus Judæis ad
dicentibus: *Quomodo hic litteras scit, cum non didi-
cerit?* Respondit Jesus: *Mea doctrina non est mea,
sed ejus qui misit me.* Hoc est non illam meâ in-
dultâ acquiri, non ab homine illam acceptâ
neque didici, sed à Patre meo inditam mihi fuit.

Addo quod ad scientiam per se infusam su-
pernaturalem spectant dona illa Spiritus Sancti,
quæ ad intellectum pertinent: illa autem fuisse
in Christo disertè tradit Isaias cap. 11. verbis il-
lis: *Flos de radice Jesse ascendet (Christus) & requi-
esceat super eum Spiritus Domini, spiritus sapientiæ &
intellectus, spiritus consilii, spiritus scientiæ.* Unde
multiplices hos spiritus in Christo solo aduna-
tos observat S. Gregorius 29. moralium cap. 16.
ad illud: *Nunquid coniungere valis micantes stellæ
Pleiadas?* quod adducto proposito loco Isaiæ,
glossat in hunc modum: *Redemptor noster in
carne veniens Pleiades junxit, quia operationes
septiformis Spiritus, simul in se, & cunctas ma-
nentes habuit. De quo per Isaiam dicitur, Egredietur
virga de radice Jesse & flos de radice eius ascen-
det, & requiesceat super eum Spiritus Domini, spiritus
sapientiæ & intellectus, spiritus consilii & fortitudinis,
spiritus scientiæ & pietatis, & replebit eum Spiritus*

FFF

timo